

dit college stonden meer dan driehonderdvijftig Japanners terecht; van belang was daarbij dat, gegeven het feit dat de op Java van oorlogsmisdaden verdachte Japanners allen in de Tjipinang-gevangenis bij Batavia terechtkwamen, de Temporaire Krijgsraden te Bandoeng, Semarang en Soerabaja na enige tijd geen oorlogsmisdrijven meer te behandelen kregen.

★

Van de ruim duizend Japanners die terechtstonden, behoorden er bijna vierhonderd tot de *Kenpeitai* c.q. de *Tokkeitai*, van wie bijna tweehonderd op Java, ruim vijftig op Sumatra en de overigen elders werden terecht. De *Kenpeitai* had hoofdkwartieren gehad op Java en Sumatra (de *Tokkeitai* in het gebied dat onder de Japanse marine viel: Borneo en de Grote Oost) en voorts afdelingen in de voornaamste steden – de functionarissen van die hoofdkwartieren en afdelingen werden telkens als één groep terecht. Dat door de *Kenpeitai* en de *Tokkeitai* gruwelijk was gemarteld, bleek uit de getuigenverklaringen – dat betekende dat een ieder die tot de organisatie had behoord, conform het aangehaalde artikel 10 schuldig was; wilde de betrokkene vrijgesproken worden, dan moest zijn onschuld duidelijk blijken. Geen simpele zaak! Vijf-en-tachtig van de bedoelde bijna vierhonderd functionarissen werden ter dood veroordeeld en geëxecuteerd.

Zware vonnissen werden voorts gewezen tegen de Japanners die met krijgsgevangenen en burger-geïnterneerden te maken hadden gehad. Daartoe behoorden, wat de krijgsgevangenen betrof, o.m. de Japanse opperbevelhebber op Sumatra, dan vijf Japanners die zich aan de Birma-spoorweg ernstig misdragen hadden (de voor de wantoestanden aan die spoorweg verantwoordelijk gestelde hogere officieren zijn door de Britten terecht), voorts een groot aantal Japanners aan wie het lijden van de z.g. Atjeh-party en van de krijgsgevangenen (en de Indonesische dwangarbeiders¹) aan de Pakanbaroe-spoorweg ten laste werd gelegd, en een tweede groep die verantwoordelijk werd gesteld voor het lijden van de Nederlandse en Britse krijgsgevangenen die op Flores en op de Molukken

¹ Ver over de tweehonderdduizend door de Japanners naar elders getransporteerde dwangarbeiders, *romoesja*'s, zijn te gronde gegaan – de organisatoren van die *romoesja*-inzet, waarvoor ook Soekarno propaganda had gemaakt, zijn niet vervolgd.